

RÁÐSTEVNA

Tveir fyrrverandi fjarskiftisstjórar

TÁ FØROYA TELE FEKK KAPPING

Telefonverk Føroya Løgtings var telefonverk Føroya Løgtings. Skipað eftir lógargrundarlagi úr 19. øld. Síðst í 90-unum og fyrst í 00-unum var marknaðurin liberaliseraður, og í dag hava vit eitt fjarskiftisduopol. Andras Róin, fyrrverandi stjóri á Føroya Tele, heldur, at eigarin – landið – ikki skal krógva seg burtur, men skal inn at ávirka og stinga út í kortið, hvønn veg skal farast

Øssur Winthereig – PRESS

– Hugsanin um, at eigarin – landið – skal verða eina armslongd frá sjálvari fyrirtøkuni, er púra skeiv. Júst tá landið eigur partafelagið Føroya Tele, so gevur tað góðar møguleikar at ávirka rætta vegin. Eigarin skal stinga út í kortið, hvønn veg farast skal og hvørjum málum arbeiðast skal eftir, sigur Andras Róin, sum var stjóri í Føroya Tele til 2006.

– Ein almennur eigari skal stinga út í kortið, hvussu vit tryggja best møguliga samfelagsbúskaparliga menning og ávirkan burtur úr teimum stóru og ríku almennum feløgnum. Føroya Tele skuldi heldur enn at goldið 30 mill. kr í vinningsbýti til eigarann, sett meiri arbeiði í gongd, skapt nýggjar inntøkur og fleiri arbeiðspláss. Bara at hugsa um vinning fyrri at kunna gjalda vinningsbýti er visjónsleyst. Hetta sigur Andras Róin í dag.

Andras Róin og Bjarni Askham Bjarnason, fyrrverandi stjóri á Kall, umrøddu á ráðstevnuni um kapping á

smáum marknaðum, gongdina á fjarskiftisøkini um aldarskifti og nøkur ár fram, tá teir ráddu fyrri borgum í hvør síni telefyrirøku. Andras Róin er í dag stjóri á Bústøðum, og Bjarni Askham Bjarnason er aðalstjóri í figgjarmálaráðnum.

Sjálvrósandi atburður

– Tað sum eyðkendi gamla Telefonverkið var júst tað, sum almenn monopol ofta hava. Tað var týðandi, at ongar atfinningar vóru at hoyra. Tað var nokk so sjálvrósandi atburður. Tað var øgiliga tøkniliga baserað. Eitt annað eyðkenni var, at bygnaðurin á Telefonverkinum var ein teknisk deild og ein figgjardeild. Við øðrum orðum var, hvørki sølu- ella marknaðardeild í fyrirtøkuni, sum tað átti at verið. Kundin var ikki í miðdeplinum.

Soleiðis minnst Andras Róin aftur á tíðina, tá hann fyrri 19 árum síðani, var settur sum stjóri í tí sum tá æt Telefonverk Føroya Løgtings.

– Treytin fyrri at eydnast hjá Telefonverkinum var helst at fáa politiskan frið

og ikki hava nevnið undirskot, segði Andras Róin.

Liberaliseringsrák til Føroya

Í fleiri londum í Evropa vóru statsfyrirøkur einskildar og ein liberaliseringsbylgja fór yvir meginlandið. Hetta rákið var eisini á veg til Føroya, og tað var í tí sambandinum, at Andras Róin var settur starv á Føroya Tele.

– Eg hevði eina bundna uppgávu. Ein nýggj fjarskiftislóg skuldi í gildi, og Telefonverkið skuldi tillaga seg til ta kapping, sum fór at koma. Lógargrudarlagið var frá 1897 og 1923 – so tað var tiltrond, greiddi Andras Róin frá.

– Eg kom úr Danmark og hevði arbeitt har í fimm ár, og hevði arbeitt við tí sama. Man hevði í Føroyum kunnu eygleitt, hvat var hent í Evropa, og nú vildi man hava ein tilsvarandi menning í Føroyum.

Andras Róin var stjóri í Føroya Tele frá miðskeiðis í 90-unum til 2006. 29. apríl 1998 var Telefonverkið gjørt til partafelag og nýggja fjarskiftislógin loyvdi øðrum

fyrirøkum at kappast á telemarknaðinum.

Føroya Tele skiljast frá politikkinum

Høvuðsendamálið við umleggingini var at tryggja greiðan skilnað millum politisku ábyrgdina og dagligu leiðsluábyrgdina, umframt at tað varð mett at fara at økja smidleikan og avgerðarfrælsið.

Sum fyrsta kappingarneyta hevði Føroya Tele Kall, sum bleiv til Vodafone. Fyrsti stjóri í Kall var Bjarni Askham Bjarnason. Har vóru fleiri aðrir aktørar á marknaðinum. Umframt Kall, vóru TeleTek, Tele Føroyar, so har vóru fleiri aktørar, sum gjørdur ymisk sløg av iløgum við síðuna av iløgnum hjá Føroya Tele.

Í 2000 gjørdi Kall fyrstu avtaluna við Føroya Tele um at brúka teirra fastnet, men meiri striltið var at fáa avtalu um GSM-netið hjá Føroya Tele.

– Vit samráddust í meiri enn eitt ár við Føroya Tele um samstarv um GSM, men tær samráðingarnar gingu ikki so væl, so vit valdu

sjálvi at gera iløgur í okkara eigna GSM-net, sigur Bjarni Askham Bjarnason.

Í dag er støðan á telemarknaðin, at bert tvey feløg býta marknaðin. Vodafone hevur umleið 30 prosent av marknaðinum. Bjarni Askham Bjarnason heldur, at Vodafone kundi havt størri marknaðarpart, um teir ikki gjørdi ein taktiskan brølara.

– Vit mugu nokk viðganga í dag, at vit gjørdur ein taktiskan brølara, at vit fóru eftir fastnetstelefonunum heldur enn GSM-telefon-tænastuni, sum tað fyrsta. Fastnettelefontænastan var niðurgangandi, men vit hildu kortini fast við ta strategiina, og tað seinkaði okkum nokk eini tvey ár, sigur Bjarni Askham Bjarnason í dag.

– Vit brúktu nógvan pening til iløgur í fastnet. Tað kundi havt dripið okkum tá. Eg haldi, at um vit beinanvegin høvdu valt at fara eftir GSM-tænastunum, so hevði støðan í dag kanska verið 40%-60% – hvør veit, sigur Bjarni Askham Bjarnason.

– Øll vóru samd um, at kapping á fjarskiftis-marknaðin var tað rætta.

Høvuðsgrundgevingin fyrri at fáa kapping á fjarskiftis-marknaðin var, at tað vildi skapa búskaparvøkstur, sigur fyrrverandi Kallstjórinn.

Uppfinna kappingarneyta

– Eg haldi, at tað var alneyðugt at fáa kapping. Tá eg sigi, at Føroya Tele skuldi uppfunnið ein kappingarneyta, um ikki Kall ella Vodafone blivu so sterkt, so er tað eisini tí, tað ber ikki til innanhýsis at motivera starvsfólk við tí, at tað kanska kemur kapping á økinum. Kanska skulu vit renna eitt sindur skjótari, kanska skulu vit optimera hetta ella hatta. Tað má vera ein veruleiki aftanfyrri, so kappingin má vera reel, sigur Andras Róin um tey fyrstu árin við kapping.

– Eg haldi kappingin við Vodafone var reel. Kanska var hon ikki reel á øllum økjum td. á undirkervinum, í kapitalviðurskiftum ella við høvuðssæti. Men á tænastu-økinum, har kundin nú hevði fleiri valmøguleikar, har var kappingin reel. Tað hevði eisini kunna hent, at Føroya

